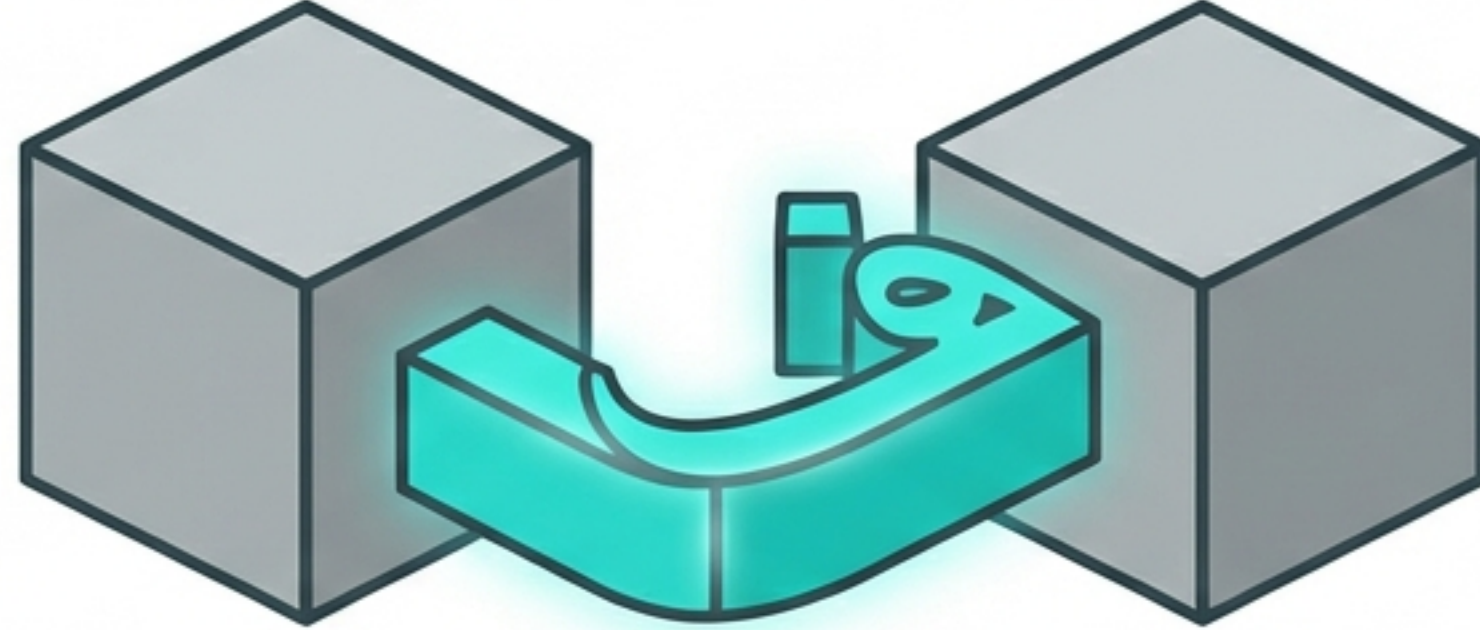

4. Ünite: Şart Cevabının 'Fa' ile Birleşmesi

اقتران جواب الشرط بالفاء

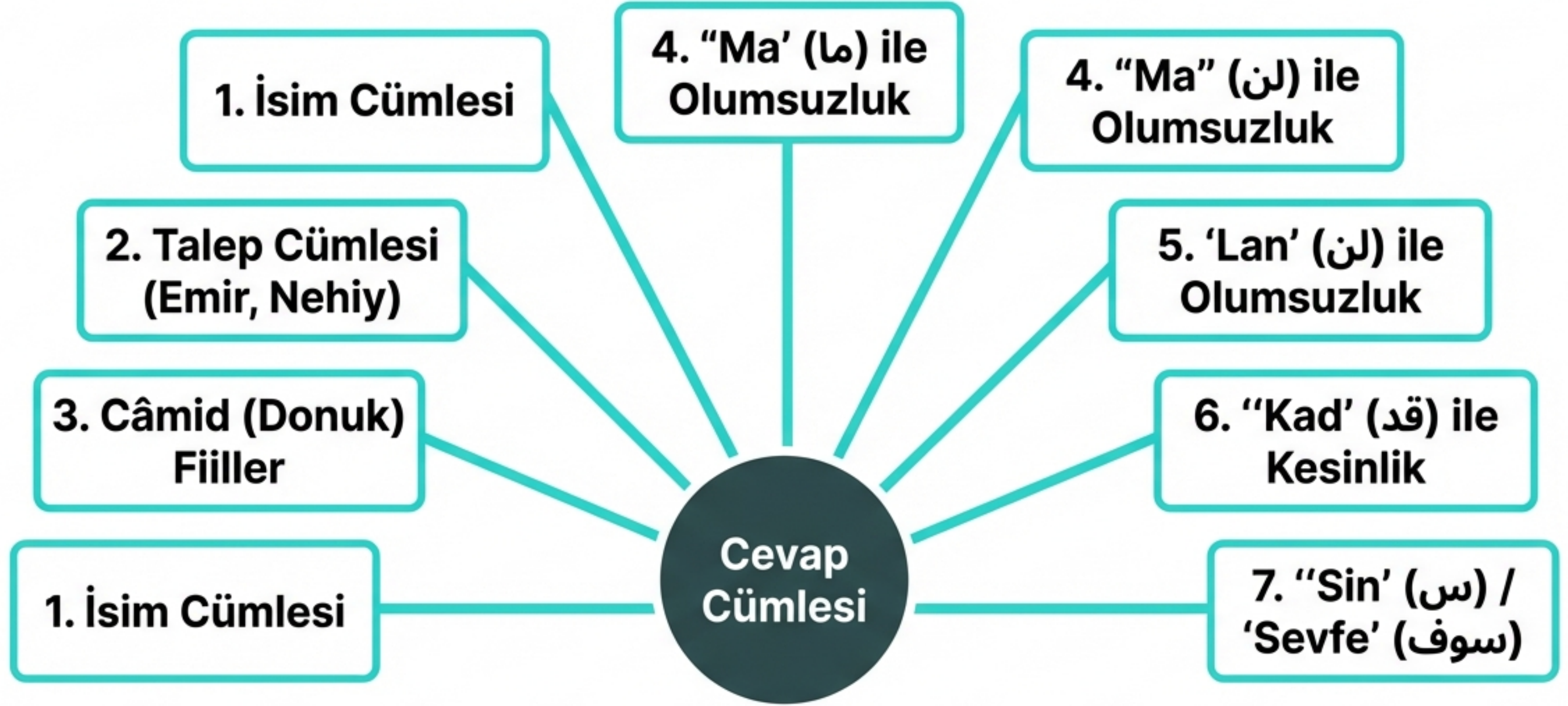
İktirânu Cevâbi's-Şarti bi'l-Fâ: Kurallar ve Örnekler

Genel Kural: Neden 'Fa' (ف) Harfine İhtiyaç Duyarız?

Temel Kural: Şartın cevabı, doğrudan cezm edilmeye elverişli olmayan bir cümle olduğunda, araya bağlaç olarak 'Fa'(ف) girmesi zorunludur. Bu durumda 'Fa', iki cümleyi birbirine bağlayan zorunlu bir köprü görevi görür.

Hangi Durumlarda 'Fa' Zorunludur?

Not: Bu durumlarda cevap cümlesi mahallen meczum (cezm yerinde) olur.

1. Cevap Kısmı İsim Cümlesi İse

Eğer cevap cümlesi bir **isimle** veya **zamirle** başlıyorsa, başına '**Fa**' getirilmesi vaciptir (zorunludur).

وَإِنْ يَمَسُّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Fa + Huwa
(Mübteda/İsim)

Ve eğer sana bir hayır dokunursa, işte O, her şeye gücü yetendir.

(En'âm Suresi, 17)

2. Cevap Kısmı Talep (İstek) Bildiriyorsa

Emir, Nehiy (Yasaklama) veya İstifham (Soru)

EMİR

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي

De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun.

NEHİY

مَهْمَا تَفَعَّلَ فَلَا تَظْلِمُ أَحَدًا

Ne yaparsan yap, kimseye zulmetme.

İSTİFHAM

إِنْ جَاءَكَ صَدِيقُكَ فَهَلْ تُكْرِمُهُ؟

Arkadaşın sana gelirse, ona ikram eder misin?

3. Cevap Kısmı Câmîd (Çekimsiz) Fiil İse

Leyse (لَيْسَ), **Asâ** (عَسَى), **Ni'me** (نِعْمَ), **Bi'se** (بِئْسَ) gibi zaman çekimi olmayan donuk fiiller.

مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا

فَلَيْسَ

Bizi aldatan bizden değildir.

Leyse câmîd bir fiildir, doğrudan cevap olamaz, **Fa** gerektirir.

إِنْ تَجْتَهِدْ فَنِعْمَ مَا تَصْنَعُ

(Eğer çalışırsan, ne güzel iş yaparsın).

4. ve 5. Olumsuzluk Edatları (Ma / Lan)

MA (مَا) ile Olumsuzluk

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ

Eğer yüz çevirerseniz, ben sizden bir ücret istemedim.
(Yunus, 72)

LAN (لَنْ) ile Olumsuzluk

وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ

Onlar ne hayır işlerlerse, asla karşılıksız bırakılmayacaktır.
(Al-i İmran, 115)

6. ve 7. Tahkik (Kesinlik) ve Gelecek Zaman

Tahkik Edatı: KAD (قَدْ)

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا

Kim Allah'a ve Resulüne itaat ederse, muhakkak ki büyük bir kurtuluşa ermiştir.

Gelecek Zaman: SİN (س) / SEVFE (سَوْفَ)

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصَلِّيهِ نَارًا

Kim düşmanlık ve zulümle bunu yaparsa, onu ileride ateşe sokacağız.
(Nisa, 30)

Akılda Tutmak İçin Altın Kural (Beyit)

اِسْمِيَّةٌ، طَلِبِيَّةٌ، وَبِجَامِدٍ ... وَبِمَا، وَلَنْ، وَبِقَدٍّ، وَبِالتَّنْفِيْسِ

• İsim Cümlesi

• Talep Cümlesi

• Câmîd Fiil

• Ma Edatı

• Lan Edatı

• Kad Edatı

• İsim Cümlesi

• Sin ve Sevfe

Birlikte Analiz Edelim

إِنَّ تَنْصُرُوا اللَّهَ فَلَا
غَالِبَ لَكُمْ

Eğer Allah'a yardım ederseniz, size galip gelecek yoktur.

**Sebeup: İsim Cümlesi
(La cinsini nefyeden).**

وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ
هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

**Sebeup: İsim Cümlesi
(Inne ile başlayan).**

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ
اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي

**Sebeup: Talep Cümlesi
(Emir).**

Özet: Unutulmaması Gerekenler

- ✓ Şart cevabı doğrudan cezm edilemiyorsa 'Fa' (ف) zorunludur.
- ✓ Fa geldiğinde, cevap cümlesi lafzen değil, mahallen (yer itibariyle) meczum olur.
- ✓ İsim cümleleri, emir kipleri ve câmid fiiller en yaygın sebeplerdir.
- ✓ Olumsuzluk (Ma, Lan) ve Gelecek (Sin, Sevfe) bildiren edatlar Fa miknatisidir.

Nahiv Dersleri: 4. Ünite Sonu

Başarılar Dileriz.

Marmara İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları Kaynaklıdır.